

ҚАЗАҚСТАН
РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ЕҢБЕК
ЖӘНЕ ХАЛЫҚТЫ ӘЛЕУМЕТТІК
ҚОРҒАУ МИНИСТРЛІГІ

МИНИСТЕРСТВО ТРУДА И
СОЦИАЛЬНОЙ ЗАЩИТЫ
НАСЕЛЕНИЯ РЕСПУБЛИКИ
КАЗАХСТАН

010000, Нұр-Сұлтан қаласы, Мәңгілік ел даңғылы, 8,
Министрліктер үйі, 6-кіреберіс,
тел.: 7 (7172) 743603, факс: 7 (7172) 743603
e-mail: kense@enbek.gov.kz

010000, город Нур-Султан, проспект Мәңгілік ел, 8, Дом
Министерств, 6-подъезд,
тел.: 7 (7172) 743603, факс: 7 (7172) 743603
e-mail: kense@enbek.gov.kz

**Қазақстан Республикасы
Парламенті Мәжілісінің
депутаттары,
«Қазақстан халық партиясы»
фракциясының мүшелері
Е.В.Смайловқа, А.О. Қоңыровқа,
Ж.Ә. Ахметбековке,
Ф.Қ.Қаменовке, Ғ.З.
Құлахметовке, А.А. Милютинге,
А.М. Паяевке, С.Н.
Решетниковке, А.А. Сқақоваға,
И.В. Смирноваға**

*2022 жылғы 17 наурыздағы
№ 21-9/892 дз тапсырмаға*

Құрметті депутаттар!

Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігі Сіздердің депутаттық сауалдарыңызда көрсетілген аутсорсинг пен аутстаффингке мораторий енгізу мәселесіне қатысты ақпаратты қосымшаға сәйкес жолдайды.

Қосымша: 4 парақта.

Министр

С. Шәпкенов

*Орынд.: Касенов Б.
74-35-11*

Халықаралық еңбек нарығында Жұмыспен қамтудың жаңа түрлері бар, олардың арасында қарызға алынған Еңбек аутстаффинг, аутсорсинг, краудсорсинг және т. б. кеңінен қолданылады.

Қарызға алынған Еңбек еңбек қатынастарының дәстүрлі екі жақты моделін (қызметкер-жұмыс беруші) үш жақты (қызметкер-агенттік-ұйым-пайдаланушы) етіп трансформациялауды көздейді.

Өз ерекшеліктерімен қарызға алынған Еңбек Германия, Швеция, Нидерланды, Дания, Аргентина, Бразилия, Бельгия, Эстония, Корея, Польша, Норвегия, Словакия, Украина және т. б. дамыған елдерде заңдастырылған.

Қазақстан Республикасында аутстаффинг (персоналды ұсыну) және аутсорсинг кеңінен таралды.

Аутсорсинг-бұл ұйымның азаматтық-құқықтық сипаттағы шарт негізінде белгілі бір бизнес-процестерді немесе өндірістік функцияларды тиісті салада мамандандырылған басқа компанияға қызмет көрсетуге беруі.

Жекелеген бизнес процестерді аутсорсингке беру арқылы ұйымдар негізгі қызметтің сапасын жақсарту, компанияның кірістілігі мен инвестициялық тартымдылығын арттыру үшін көмекші бизнес-процестерді оңтайландырады (негізгі емес функциялардан бас тарту).

Өз кезегінде, аутстаффинг деп Тапсырыс берушінің қарамағына онымен тікелей қандай да бір еңбек қатынастарына түспейтін, бірақ тапсырыс берушінің орналасқан жері бойынша Орындаушының (жұмыс берушінің) атынан белгілі бір қызметтер (жұмыстар) көрсететін қызметкерлердің белгілі бір санын ұсыну нысанында қызметтер көрсету түсініледі.

Қызметтер көрсету саласын реттеу және аутстаффинг компаниялары қызметкерлерінің еңбек құқықтарын қорғау мақсатында 2020 жылы «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне персоналды ұсыну бойынша қызметтер көрсету мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Заң қабылданды, оның шеңберінде персоналды ұсыну бойынша қызметтер көрсету жөніндегі қызметті жүзеге асыру тәртібі айқындалған, онда персоналды ұсыну бойынша қызметтер көрсететін жұмыс берушінің міндеттері айқындалған персонал (жіберуші Тарап) және қабылдаушы Тараптың міндеттері, сондай-ақ қызметкерлердің құқықтары.

Еңбек кодексінің 137-1-бабына сәйкес аутстаффингке тек келесі жағдайларда ғана рұқсат етіледі:

- 1) жеке тұлғалардың үй шаруашылығындағы жұмысты орындау үшін;
- 2) белгілі бір жұмысты орындау уақытына;
- 3) уақытша болмаған жұмыскерді алмастыру уақытына;
- 4) маусымдық жұмысты орындау уақытына қолданылмайды. Аутсорсинг және аутстаффинг шеңберінде қызметті жүзеге асыру қызметкерлерді еңбек және әлеуметтік кепілдіктерден шығаруды көздемейді.

Аутсорсинг және аутстаффинг шеңберінде үшінші тұлғаларға қызмет көрсететін ұйымдардың қызметкерлеріне еңбек және әлеуметтік заңнаманың барлық нормалары қолданылады.

Бұл ретте ең төменгі мемлекеттік стандарттар түрінде көзделген еңбек және әлеуметтік кепілдіктер, оларды беру тәртібі ескеріле отырып, жұмысқа орналасу орнына қарамастан, барлық жұмыскерлерге қолданылуға тиіс. Сонымен бірге, ұжымдық шарттарда немесе жұмыс берушінің актілерінде көзделген қосымша кепілдіктер (ең азынан тыс) олар жұмысқа орналасқан нақты ұйымдардың қызметкерлеріне қолданылады.

Яғни, егер персонал аутсорсинг және аутстаффинг шеңберінде ұсынылса, қабылдаушы Тарап ұйымының қызметкерлерге, жіберуші Тараптың қызметкерлеріне еңбек қатынастарының сипаты бойынша осындай кепілдіктері қолданылмайды.

Сонымен қатар, аутсорсинг пен аутстаффингті қолдануға мораторий белгілеу мәселесін Министрлік мемлекеттік органдармен және тікелей бизнес қоғамдастықпен бірлесіп қарады.

Қарау қорытындысы бойынша туындауы мүмкін белгілі бір тәуекелдер айтылды, оның ішінде: компаниялардың өндірістік қызмет циклінің үзілуі және шарттар бойынша міндеттемелердің орындалмауы, оның ішінде инвестициялық, дамудың баяулауы және отандық кәсіпорындардың инвестициялық тартымдылығының жоғалуы, персонал ұсынатын ұйымдар қызметінің тоқтатылуы, жұмыс орындарының қысқаруы, қызметкерлердің көлеңкелі жұмыспен қамтуға кетуі және т. б нәтижесінде, жұмыссыздар мен бейресми жұмыспен қамтылғандар санының артуы, қызметкерлердің әлеуметтік қорғалмауы, халық табысының төмендеуі және әлеуметтік шиеленістің пайда болуы.

Осыған байланысты аутсорсинг пен аутстаффингті қолдануға мораторий енгізуді орынсыз деп санаймыз.

Сонымен қатар, аутсорсинг және аутстаффинг шеңберінде жұмыс істейтін қызметкерлердің еңбек құқықтарын қорғау мақсатында Министрлік және жергілікті атқарушы органдар осы санаттағы қызметкерлердің еңбек құқықтарының сақталуына және аутсорсинг және аутстаффинг бойынша қызметтер көрсететін ұйымдардың қызметіне бақылауды күшейтетін болады.

На международном рынке труда существуют новые формы занятости, среди которых особое распространение приобретают заимствованный труд аутстаффинг, аутсорсинг, краудсорсинг и др.

Заимствованный труд предполагает трансформацию традиционной двусторонней модели трудовых отношений (работник-работодатель) в трехстороннее (работник-агентство-организация-пользователь).

Со своими особенностями, заимствованный труд узаконен в таких развитых странах как Германия, Швеция, Нидерланды, Дания, Аргентина, Бразилия, Бельгия, Эстония, Корея, Польша, Норвегия, Словакия, Украина и др.

В Республики Казахстан широкое распространение получила аутстаффинг (*предоставление персонала*) и аутсорсинг.

Аутсорсинг – это передача организацией на основании договора гражданско-правового характера определенных бизнес-процессов или производственных функций на обслуживание другой компании, специализирующей в соответствующей области.

Путем передачи отдельных бизнес процессов на аутсорсинг организации, производят оптимизацию вспомогательных бизнес-процессов (отказ от непрофильных функции) для улучшения качество основной деятельности, повысить прибыльность и инвестиционную привлекательность компании.

В свою очередь, под аутстаффингом понимается оказание услуг в форме предоставления в распоряжение заказчика определенного количества работников, не вступающих с ним в какие-либо трудовые отношения напрямую, но оказывающих от имени исполнителя (работодателя) определенные услуги (работы) по месту нахождения заказчика.

В целях урегулирования сферы оказания услуг и защиты трудовых прав работников аутстаффинговых компаний в 2020 году принят Закон «О внесении изменений и дополнений в некоторые законодательные акты Республики Казахстан по вопросам оказания услуг по предоставлению персонала», в рамках которого определен порядок осуществления деятельности по оказанию услуг по предоставлению персонала, в котором определены обязанности работодателя, предоставляющего персонал (направляющая сторона) и обязанности принимающей стороны, а также права работников.

В соответствии со статьей 137-1 Трудовым Кодексом четко предусмотрено, что аутстаффинг допускается только в следующих случаях:

- 1) для выполнения работы в домашнем хозяйстве у физических лиц;
- 2) на время выполнения определенной работы;
- 3) на время замещения временно отсутствующего работника;
- 4) на время выполнения сезонной работы.

Осуществление деятельности в рамках аутсорсинга и аутстаффинга не предполагает выведение работников из-под трудовых и социальных гарантий.

На работников организаций, оказывающих услуги третьим лицам в рамках аутсорсинга и аутстаффинга распространяются все нормы трудового и социального законодательства.

При этом, трудовые и социальные гарантии, предусмотренные в виде минимальных государственных стандартов должны распространяться на всех работников вне зависимости от места трудоустройства с учетом порядка их предоставления.

Вместе с тем, дополнительные гарантии (сверх минимальных), предусмотренные коллективными договорами или актами работодателя распространяются на работников конкретных организаций, в которых они трудоустроены. То есть, если персонал предоставлен в рамках аутсорсинга и аутстаффинга, такие гарантии организации принимающей стороны на работников на работников направляющей стороны, по природе трудовых отношений, не распространяются.

Вместе с тем, вопрос установления моратория на применение аутсорсинга и аутстаффинга был рассмотрен министерством совместно с государственными органами и непосредственно бизнес сообществом.

По итогам рассмотрения, озвучены определенные риски, которые могут возникнуть, в числе которых: прерывание цикла производственной деятельности компаний и неисполнение обязательств по договорам, в том числе инвестиционным, замедление развития и потеря инвестиционной привлекательности отечественных предприятий, прекращение деятельности организаций, предоставляющих персонал, сокращение рабочих мест, уход работников в теневую занятость и, как следствие, увеличение численности безработных и неформально-занятых, социальная незащищенность работников, падение доходов населения и возникновение социальной напряженности.

В этой связи считаем нецелесообразным введение моратория на применение аутсорсинга и аутстаффинга.

Вместе с тем, в целях защиты трудовых прав работников, занятых в рамках аутсорсинга и аутстаффинга Министерством и местным исполнительным органам будет усилен контроль за соблюдением трудовых прав данных категорий работников и за деятельностью организаций, предоставляющих услуги по аутсорсингу и аутстаффингу.
